

gyermekirodalmi lap
2022. szeptember

NAPSUGÁR

A nyári hónapokban nem lustálkodtunk! Május végén Kolozsváron, az Apáczai Csere János Elméleti Líceummal közösen rendeztük a X. Napsugár Öttusa Bajnokság országos döntőjét. Remek hangulatban küzdött a 11 megyéből bejutott 18 csapat. Jövőre Szovátán találkozunk!

Június végén 27. alkalommal tartottuk az illyefalvi jutalom-tábort, ahová Krasznától Ivóig és Makfalvától Zimándújfaluiig érkeztek gyerekek és tanítók. Sokat mosolyogtunk, sokat játszottunk és keveset ugyan, de tanultunk is!

Júliusban a tanítókat hívtuk a 28. Válaszúti Pedagógus Fórumra. Nekik jó sok mindent tanítottak a Napsugár csapata által odatrombitált szakemberek. Képzeljétek, senki sem panaszkodott!

Olvassátok sport-rovatunkat, jelentkeztek Öttusa Bajnokságunkra! Böngésszétek a lapot, tanuljatok sakkozni belőle, küldjétek rajzaitokat, írásaitokat nekünk és gyertek táborozni, barátkozni mindazokkal, akik hónapról hónapra a Napsugárt lapozzák!

Sikerekben gazdag, mosolygós tanévet kívánunk mindenkinek!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: KÜRTI ANDREA

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXVI. évfolyam 731. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ,

RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

TÁMOGATÓINK:

ÁRA 8 LEJ

LÓNHÁRT MELINDA

NAPTÁR

Szeptember szorgos
kisdiák. Tintakék az
ég. Betűfelhők.

Augusztus tenger.
Elovad a fagyid a
kánikulában.

Július arany.
Ragyog a nap, tüzet gyújt
égen egy csillag.

Júniusban már
vakáció illata,
papírsárkányok.

Május virágzás,
zenél a fű, ha zöldell.
Pitypang, kacagás.

Április kacsint.
Már az ördög se veri
a feleségét.

Március csupa
menetelés, dobpergés,
csillogó eső.

Október szeret
leveleket küldeni.
Te vagy a címzett!

November színes
sálat, szvettereket köt.
Ne fázz! Főzz teát!

December álmos
hópaplan. Vánkos, párna
pihéje, puhasága.

Január vajon
hány új napon hoz nekünk
tréfát, nevetést?

Február farsang.
Táncol a télkirály, ha
hegedül a szél.

MISU KAVICSAI

Volt egyszer egy kisfiú. Misunak hívták. Nagyon erős és okos volt. A nagymamájával élt, egy házikóban, az erdő szélén. A nagymamája gombát, szedret gyűjtött, nyáron szamóccával battyogott a faluba. Jól éltek. Misunak játszótéren volt az erdő. A falusi gyerekek gyakran jöttek a kis házhoz. Misu jó barát volt. Megmutatta a frissen felfedezett madárfészket, málnát szedett a gyerekeknek, és az sem zavarta, hogy kinevetik, mert mezítláb jár. Nagyanyjától minden este kis, fehér követ kapott. Misu faggatta, honnan szerzi a ragyogó fehér kavicsokat, mikor ő sehol sem talál olyat, de a nagyanyja csak mosolygott. Ez nem akármilyen kő, ez jószágkő, kisfiam. Ha nagyon megerősödne a gonoszság, ezzel tehetsz ellene.

Misu ebből semmit sem értett. A fehér kavicsshalom egyre nőtt a szobájában. Amikor már alig fért, Misu elkérte a nagyanyja ásóját, gödröt ásott, abba gyűjtötte a kavicsokat.

Nem ütött vissza, ha erős hátába játékból beleöklöztek. Nem bosszankodott, amikor egy hétig nyelvnyújtással érkeztek a gyerekek, mondván, hogy ez az új köszönés. Szelíd maradt és jóhiszemű. Minden este megkapta a maga jószág-kavicsát, egyéb nem számított. Így, nyugalomban teltek az évek.

Egy este, vacsora után a nagyanyja gyümölcsért küldte Misut a kertbe. A fiú bent felejtette a kosarat. Amikor visszafordult, látta, hogy fény szűrődik ki a szobából. Kíváncsian bekandikált az ajtóreszen. A nagyanyja a kis széken ült, tenyerén kis fekete kavicsot tartott. Erős fény árasztotta el a kavicsot, Misunak el kellett fordulnia. Amikor újra odanézett, látta, hogy a nagyanyja tenyerén már hófehér kavics fekszik. Hirtelen sírhatnékja támadt, és

este, amikor nagyanyja a markába csúsztatta a kis követ, Misu némán adta azt vissza az asszonynak. A nagyanyja sóhajtott, és megcirógatta a fiú arcát.

– Nem is vettem észre, hogy megnőttél, Misu. Holnaptól Mihálynak hívlak, és ezentúl bejöhetsz, amikor a köveket javítom.

Igen ám, csakhogy másnap reggel az asszonynak hűlt helye volt. Kereste Mihály a házban, a patakparton, a bokrok árnyékában, de nem akadt a nyomára. Megkérdezte az erdő minden kis lakóját. Egyik sem látta, hová tűnhetett a nagyanyja. A mindig éber füvek, fák sem segítettek. A nagyanyját mintha a föld nyelte volna el. Már este volt, amikor Mihály feladta a keresést, és lekuporodott a nagyanyja sámlijára. Ahogy ott kesergett, valami fényeset látott a földön. Egy kavics volt.

A fiú felállt a sámliról. Látta, hogy az ablak alatt is világít valami. Kinézett. Az ő kavicsai izzottak fehér fénnel a gödörben. Kirohant az ajtón, felmarkolt egy halom kavicsot, és feldobta. Szinte meg sem lepődött azon, hogy a kavicsok nem hulltak vissza. Hunyorogva látta, ahogy ragyogó ösvény épül belőlük, felfelé, az éjszakai égbolt felé.

Nosza két marokkal szórni kezdte a kavicsot. Az ösvény egyre magasabbra vezetett. Végül feldobta az utolsó követ is. Nem látta, hol ér véget az ösvény. Mély levegőt vett, majd elindult a fényes úton felfelé. Vigyázott, hogy mindig kavicsra lépjen. Lepillantott, de már nem látta a kunyhójukat. Előtte fekete tömeg tornyosult. Mielőtt Mihály megijedhetett volna, a nagy tömeg dörgő hangon megszólalt:

– Mi járatban, Mihály?

– A nagyanyámért jöttem. Add vissza, akárki is vagy!

– Nem vagyok akárki! Ármány vagyok, a sárkány. Biztosan hallottál már rólam. A nagyanyád itt marad, túl sok borsot tört már az orrom alá, nincsen elég sötét, amióta dolgozik.

Mihály hiába meresztette a szemét, csak nagy fekete felhőgomolyagot látott, de azért bátran válaszolt:

– Én is veled dolgozom! Nincs egyedül!

– Hogyne, csak hogy ez nem igaz! Nézd, mivé lesz az ösvényed a hazugságtól. Ejnye-bejnye, Mihályka.

Mihály rémületére az ösvény alsó kövei elfeketedtek és a földre potyogtak.

– Ha ekkora fénylovag vagy, szerezd vissza a nagyanyádat. Mulatságos az emberek kínládása! – mormogta Ármány.

Hatalmas mérleget húzott elő. A mérleg egyik tányérjában akkora fekete kő ült, mint Mihályék háza, a másik üres volt.

– No, ha olyant teszel az üres tálba, ami lehúzza az én szép gonoszság-köveimet, nem bánom, viheted a vén csoroszlyát.

Mihály rámeredt az üres tálra. Töprengett, milyen súlyos dologgal tudná megtölteni. Felkapott egy fehér követ, és a tálba hajította. Nagyot kondult az üres tál, de meg se moccant. Mihály nekibátorodott, szórta, egyre csak szórta a köveket a serpenyőbe. Közben egyre rövidebb lett az ösvény. Tudta, hogy nem juthat vissza a kunyhóhoz, de már nem állhatott meg. A fekete kő mintha megmoccant volna a fehér kövek súlyától. Addig rakta a kavicsokat, ameddig eltűnt a hazavezető ösvény. Kimerülten rogyott a mérleg tövébe.

Örömeben szinte felugrott, mert a fekete kő komótosan emelkedni kezdett. Középen megállt, majd picit feljebb lendült.

– Sikerült! – kiáltotta Mihály. Viszavihetem a nagyanyámat!

– Hah! Azt mondja, sikerült! Teszék, itt van a nagyanyád, de hogy

viszed vissza, botor emberfia? – mennydörögte Ármány. A szürke felhőtömegből kivált a tuskés farka és lemutatott az ürességre, ami Mihály alatt tátongott.

Mihálynak minden ereje elszállt. Alig vette észre, hogy a nagyanyja rákacsint.

– Egyet se félj, Misukám! Volt időm a vén Ármány orra alatt dolgozni – mondta, majd kivett egy fehér kavicssal tele zacskót a zsebéből, és kiöntötte.

A kavicsok ösvénnyé alakultak, amin Mihály a nagyanyjával kényelmesen lesétált. Éppen a házuk ajtajáig tartott a fényút. Ekkor az égből iszonyú üvöltés hangzott, majd eltűnt a szörnyű fekete felleg, helyén felgyúltak a csillagok.

Mihály és nagyanyja azóta is a kunyhóban él. Jóságköveket készítenek, ki tudja, mikor lesz újra szükség rájuk.

DEÁK KATALIN rajzai

CSILLAGOS ÉGEN JÁRNI

Megolvasod-e a csillagokat, Robi? – kérdezte kacagva nagyapám. Én mindig elgondolkodtam ezen. Olvashatunk könyvet vagy folyóiratot, de mit lehet a csillagokból kiolvasni? Persze, nagyapám nem az olvasásra gondolt, hanem arra, hogy megszámolom-e a csillagokat.

Ő így mondta: megolvasom, és már számolom is: egy, kettő, három, négy... csillag. Én még a szobám mennyezetére festett csillagokat sem tudtam megszámolni. Egy, kettő, három... álom. Mindig ez lett a vége. Laji, az ausztrál terrier még eddig sem jutott a számolásban. Ott heverészett a helyén, az ágyam mellett, egy, kettő... és már aludt is.

Tegnap érkeztünk nagyapához, Tekerőre. Itt a szobák mennyezetét fehérre mázolták. De meleg estéken kinn alhatunk a tornácon. Ilyenkor nézem a csillagporos eget. Laji is fülel. Lehet, hogy a diófa susogását hallgatja.

Egyik este, hogy történt, hogy nem, már nem tudom, de éppen ezt a megolvasást játszva feküdtem, és Laji is nagyon figyelt. Nem az ágyamban voltam, nem is a tornácon. Pokrócon feküdtem, a diófa alatt. Szép, nyárvégi este volt. Egy idő után már nem tudtam, ébren vagyok-e. Ott bóbiskoltam, félálomban a csillagokat nézegettem.

Azon gondolkodtam, amin már sokszor a szobámban, otthon. Hogy jó játék lenne a mennyezetem fejjel lefele a csillagok között járni, megnézni, melyik csillag hol van, közelebbről szemügyre venni őket. Arra gondoltam, hogy ha megfordulna velem a világ, lenn a mélyben volnának a csillagok, és leereszkehdhetnék hozzájuk.

Ahogy a lombok rám hajoltak, rájöttem, hogy a levelek lépcsőfokok, úgy hajolnak felém. És azon a lépcsőn elindulhatok fel, a csillagporos feketeség felé. Elindultam! Láttam, hogy Lajival is fordul a világ, behunyja a szemét, és már ő sem tudja, hol van a fent és a lent.

Még egy nagy lépés, és megérkezem. Úgy éreztem, csillagközi hétmérföldes csizmám van, a léptem szuper nagy ugrás. Fényévekre vitt minden mozdulatom. Körülnéztem. Ott álltam a csillagokkal terített feketeségen. Olyan volt, mintha a szobám csillagokkal telefestett mennyezetén állnék, fejjel lefelé.

Körülnéztem. Láttam, hogy meg tudom fogni a csillagokat, arrébb tehetem, ide-oda húzogathatom őket. Óvatosan még a fényüket is erősíthetem vagy gyengíthetem, bár legtöbbször olyan erős fénye volt, hogy alig meritem megérinteni.

Gondoltam, ha már mozgathatom a csillagokat, miért ne csinálnék csillagképeket. Eszembe jutott Laji, és nekiláttam az Alvó Kutyá csillagképnek. Nem volt könnyű, de elkészültem vele. Ezután jobb ötlet híján a Fejjel Lefele Alvó Denevér csillagképet kezdtem rakosgatni.

Így készítettem egyik csillagképet a másik után, amíg bele nem fáradtam, mintha csak a Fiastyúk csillagait akarnám egyenként összeszedni. Nem mondhatom, hogy elégedett voltam az eredménnyel. Fel-alá jártam a csillagporos égen, de az új csillagképek csak addig voltak érdekesek, amíg elkészültem velük.

Amikor már készen voltak, a csillagképeim furán lelógtak a Tejútról. Egy-kettőt visszacsinálhatnék, gondoltam. Tovább csinósítottam a csillagos eget. Kihunyt csillagokat gyűjtöttem fel. Amit azelőtt kioltottam, azt újjáélesztet-

tem, amit korábban kiélesítettem, azt szelídebb fényűre állítottam át.

Ezt ide teszem, azt visszahelyezem. Egy Oroszlán vagy Bika talán jobb lesz, mint az én Denevéres csillagképem. Egyre jobb volt a csillagok között járni. Körülnéztem, és azon törtem a fejem, hogy mivel sok minden visszaváltozott, mit csináljak az Alvó Kutyaival.

Gondolatban bocsánatot kértem Lajitól, és azt a csillagképet is széthordtam. Körülnéz-

tem. Végre igazán tetszett a látvány. Most jöttem rá, hogy valójában mindent, de mindent visszacsináltam az eredetire. Így a legszebb.

Amint ezt megállapítottam, Laji ugatása kikökkentett a csillagbámulásból. Ott csaholt mellettem, rég felébredt már. Reggel volt. És este a csillagos ég ugyanolyan szép lesz, mint mindig. Újra lehet csillagot számlálni, vagy megolvasni a csillagokat.

OZSVÁTH ZSUZSA

SZEPTEMBERI CSÚCSIDŐ

Alszik a nyár, csillagom,
csöpög a nyála vastagon.
A kispárnán gyűlik a sárgás folt egyre.
Szeptember végéig tócsa lesz belőle.

Ne ébreszd fel, csillagom,
gesztenyék az udvaron
és rozsdafodró levelek jelzik, hogy itt
van az ősz, itt van, ujjé, kicsit ősz, de fitt

még, míg nyúlnak a völgyben
pasztellzöldben az árnyak.
Nézz fel az égre, becsengettek, csillagom,
indulni kell, csúcsidő van a Tejúton.

SZUCHER ÁGNES rajzai

SZŐCS MARGIT versei

KIABÁLÓS

Ballábbal kelt ma a nap is,
árnyék leng a völgyön,
Blanka ordít, toporzékol,
reggel óta pizsamában
hentereg a földön.

Nem kelek fel, nem öltözöm!
A szőnyegbe törülközöm!
Kell nekem a partvis!
Ronda a sajt a kenyéren!
Nem ezt a reggelit kérem!
Üvöltök, azért is!

Apa kiált: Ne visibálj,
pendíts lágyabb tónust!
De hiába a csitítás,
semmi nincs, mi megfékezne
az üvöltőkórust.

Anya kivan az egészszől,
képet vág, morózust,
előkapja a telefont,
s házhoz rendel sürgősséggel
egy ordítológust.

PÓK A FALON

Pók a falon araszol,
kövér legyet maszato,
tanulja a fonószabályt,
a hegy alatt abrakol.

Vékony szálon bivakol*,
s míg egy tételt bemagol,
szomszéd házban a kőműves
három szobát levakol.

***bivakol**: francia katonai szó,
jelentése: szabad ég alatt alszik

BERTÓTI JOHANNA KEZDŐDIK

Kezdődik, itt van megint.
A nyár még leverten int.
Nyálkás eső jön, lucsok,
meg sok dolog, mit unok.

Ülni, ülni hosszasan,
korán kelni borzasan,
megjegyezni ezt, amazt.
„Betűzd, írjad, vágd, ragaszd!”

Nem jöhet nyár nyár után –
e gondolat csap kupán.
Locspocs, vastag öltözet,
nyár után csak ősz jöhet.

CSEH KATALIN

ÁLMOK ÁLMA

Likas a csillag zsebe,
hullong az álom egyre,
a földi éjbe hullong,
alvókat ha lát, ujjong.

Jut mindenkinek álom?
Türelmetlenül várom!
Nyitva az ablak, tárva:
beröppen álmok álma.

Beröppen, majd kiröppen?
Köröz még, lásd, fölöttem...

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

ŐSZ VAN MEGINT

Ősz van megint, aranyló ősz,
vetközni készül a som, a hárs,
potyog a dió, sárgára vált
a tó partján a szikkadó sás.

Ősz van megint, sárguló ősz,
gyümölcsük alatt nyögnek a fák,
orrukban friss hajnalokon
még érzik a boglyák dús illatát.

Ősz van megint, falevélhullás,
vörös, sárga és barna mind,
elmerengek e varázslat
tarkára mázolt színein.

Ősz van megint, indulni kell,
álmodni csillagos eget,
a bőrünkbe gyűjtött meleggel
kibírunk akár húsz telet.

AZ ÉJFÉLI TANÖSVÉNY

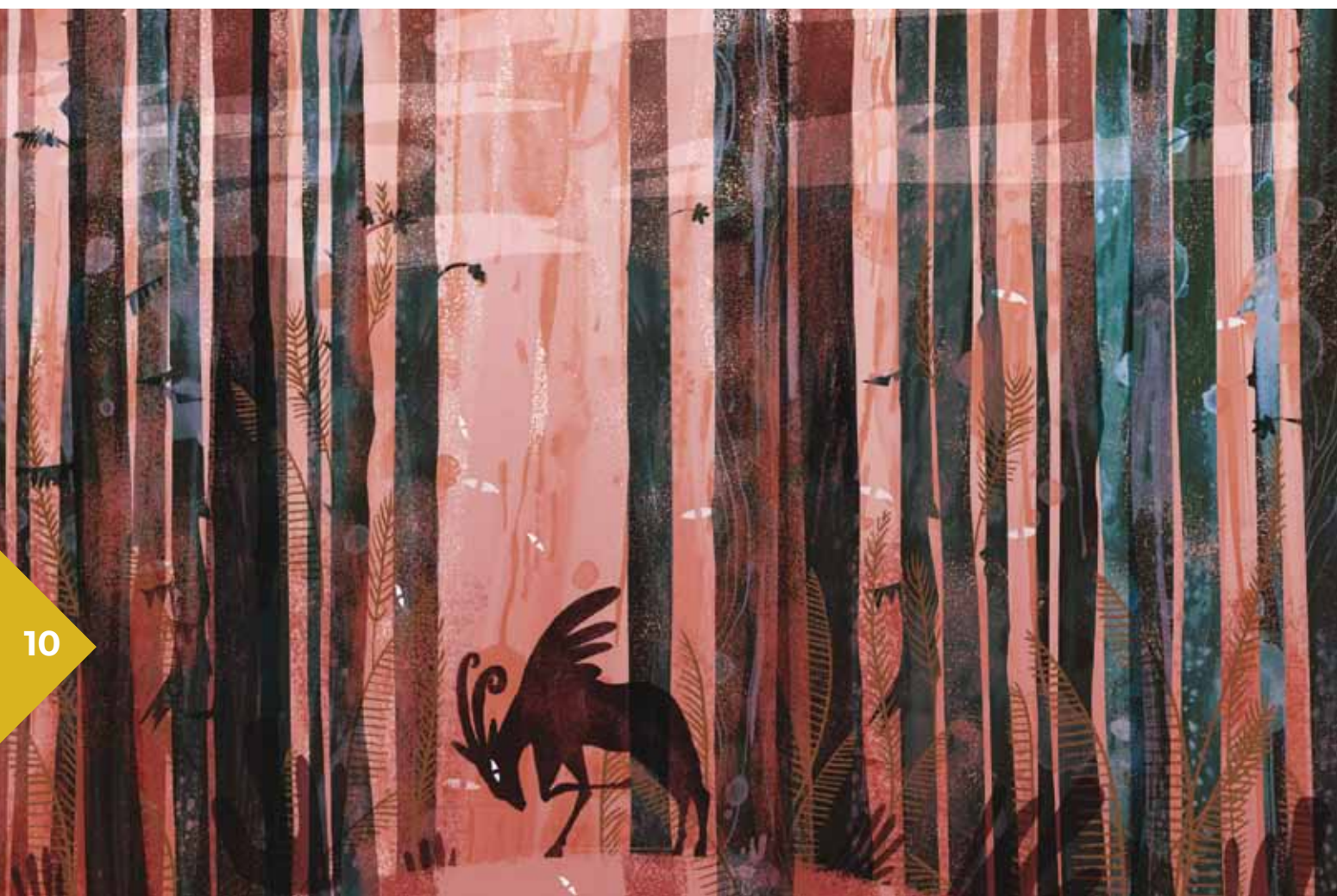
1. rész

Sziasztok! A nevem Péter Domi. Mindkettő a keresztnévem. A családnemet nem árulhatom el, mert akkor felismertek. Igen, ez egy valós eseten alapuló történet, ezért senkinek sem írhatom le a vezetéknevét. Viszont, hogy a keresztnéveket mégis csak elrejtsem valahogy, egy másik keresztnévet illeszték mellé. Szólíthatok Petinek és Dominak is, de a legjobb, ha azt mondjátok: Peti Domi. Vagy: Petidomi. Ebben a sztoriban mindenkinek két neve lesz, ne csodálkozzatok.

Az egész úgy kezdődött, hogy a szüleim el akarták hitetni velem, hogy Feri Laci elköltözött a szomszédunkból, pedig én jól tudtam, hogy eltűnt.

Tudjátok, mi az a tanösvény? Általában erdőben alakítják ki, egy ösvény a fák között, itt-ott táblákkal, amin egy állat vagy növény szerepel, mindenféle érdekes adatokkal. A mi városunkban, azaz a szélén, a városunk erdejében is van egy tanösvény. Aki rosszkor megy végig rajta, többé nem jön ki. Vagy csak évek múlva, felnőttként, vagy valamilyen állattá változva, esetleg örökké ott marad, bükkfa képében.

Ferilacit tudom, hogy heteken át keresték, csak éppen ott nem, ahol kellett volna. Persze, hiába keresik a tanösvényen, nem találták volna meg. Mert nem mindegy, mikor taposod tekerdő útjait. Nem hiszitek? Én sem hittem sokáig, míg velem is meg nem estek egy s más dolgok. Ezt fogom elmesélni nektek.

KISS LEHEL

SZENT MIHÁLY NAPJÁN

A kisváros zsvivajos:
száz szekeres, bivalyos,
cukorsípos, szűcs meg varga
dicséri a portékáját.
Körhinta és pénz forog.
Beszélgetnek a pásztorok,
szamaraik is letették a málhát.

De a hegyen nagy a csend,
érezni már a végtelent.
Üresek a legelők, az aklok.
Fölöttük kivont kard lebeg,
örködik. Égi hadsereg
– őszi szelek –
deres szárnya csapkod.

Én például pontosan tudom, hol van Ferilaci. Többször találkoztam már vele. Szótlanul álldogál, csak az ágait ingatja, ha meglát, esetleg pár levelet lehullajt. Keményfa lett belőle. Bükk. Lehet, hogy tölgy, de ez az ő szempontjából természetesen mindegy. A miénkből is.

Talán még korábról kellene kezdjem, mert azt hihetitek, hogy csak kitaláltam az egészet. Felőlem higgyétek, csak aztán ne hullajtsatok makkot a vállamra, ha arra járok. Én szóltam.

Szóval a történet eleje. Hétvége, osztálykirándulás, Terézia Piroska, a tanító nénink rekedtre kiabálja magát, mire összetereli a társaságot a tanösvény bejáratánál. Utóbb sokat gondolkodtam rajta, hogy ha Teripiri túnt volna el, milyen állattá változott volna. Vagy milyen növényé. Nem akarok tippet adni, a fantáziátokra bízom. Helyettesítétek be az osztályfőnökökkel vagy tancitokkal. Köszil!

A tanösvény az állatkeretet is rejtő, hatalmas erdőben kanyarog. Néhol a kerítése mellett halad. Ilyenkor pár szomorú és bűdös állat látható. Máskor eltávolodik, és csak az oroszlánok bőgése hallatszik. Hogy mire is akar ez az ösvény tanítani, azt őszintén sohasem sikerült megállapítanom. Azon a szombat délelőtt

sem, amikor a társaimat lerázva egyszer csak nagyon egyedül voltam az erdőben.

Vártam egy kicsit, gondoltam, majd csak utolérnek, de negyedóra múlva kezdett gyanússá válni, hogy nem én előztem meg őket, hanem ők engem. Itt hagytak. Máskor örültem volna ennek, most azonban túl nagy volt a csend. Értitek, semmi sem rezdült. Egy ág, egy fűszál sem. Az oroszlánketrecek szagát sem éreztem, nem járt a szél. Kinyitottam a számat, kiáltani akartam, de nem jött ki hang a torkomon.

Rémülten megfordultam, és a kijárat felé indultam. Azt hittem, tíz perc alatt kijutok, hiszen annál többet nem jöttünk befelé. Nem tudom, mennyi idő telt el, de este lett, mire az erdőből kiértem. Azt hittem, a szüleim ott várnak már a rendőrséggel, de nem. Senki sem volt ott. Futottam hazáig. Benyitottam a lakásba. Apám focimeccset nézett, anyám a húgomnak olvasott. Mondtam, hogy megjöttem. Kérdezték, milyen volt a kirándulás. Mondtam, izgalmas. Zuhanyozz le, mondta anyám, mindjárt vacsorázunk.

Na, mit szóltok?

KÓSZABÓRSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

EGYIPTOM

Szálám!
Üdvözlét!

A forró szél enyhültével a több ezer éves kultúrájú Egyiptomba indulunk!

Az Afrika és Ázsia között fekvő ország fővárosában, Kairóban 17 millió ember él. A sivatagos vidéket a világ leghosszabb folyója, a Nílus szeli át. A nílusi krokodilus és víziló mellett itt él a

papiruszsás és a lótuszvirág. A 163 km hosszú Szuezi-csatorna a Földközi- és a Vörös-tengert köti össze. Már kiépülése előtt a tengeri kereskedelmet szolgálta.

Az ókorban a föld a fáraók tulajdona, az egyszerű ember rabszolga volt. Az Ószövetség szerint Isten az egyiptomi szolgaságból szabadította ki a zsidó népet. Utat nyitott nekik a Vörös-tengeren, hogy Mózes vezetésével az Ígéret földjére vándoroljanak.

Az egyiptomiak piramisokba temették istennek tartott fáraóikat. Hitték, hogy a fáraó lelke a piramis csúcsáról a túlvilágra jut. A Királyok völgyében kutató régészek a 20. század elején tárták fel Tutankhamon fáraó sírját. Aranyat, színes freskókat találtak benne, még mielőtt a sírablók kifosztották volna.

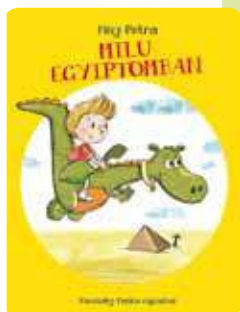
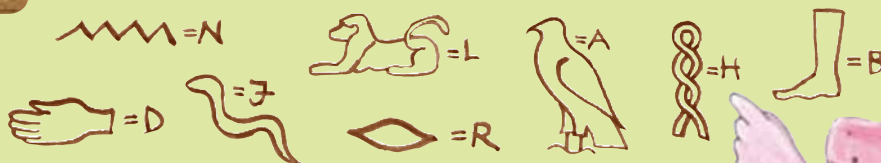
Néhány egyiptomi isten: Ré, a napisten; a kosfejű teremtő, Ámon; az idő és a tudomány pávián alakú istene, Thot; a holtak sakálfejű istene, Anubisz. A szkarabeusz, az újjászületés jelképe, pecséteken, amuletteken látható. A macskát is szent állatként tisztelték.

Egyiptom régi városa, Alexandria Nagy Sándor uralkodóról kapta a nevét. Itt a „múzsák csarnokában”, a Muszeionban tekercseket, könyveket gyűjtöttek, másoltak, tanulmányoztak. A tudós egyiptomiak már 5000 évvel ezelőtt bevezették a 365 napos évet és a szökőnapokat. Alexandria Pharosz szigetén álló világító tornya ihlette sok nyelv világítótorony jelentésű szavát.

A görög aigüptos (egyiptomi) megnevezésből ered a kopt szó, így hívják az egyiptomi keresztényeket. Kétszáz éve a kopt nyelv magánhangzóinak segítségével sikerült megfejteni az egyiptomi képirást, a hieroglifákat. A sorokba vagy oszlopokba írt szöveg emberi vagy állati alakjai mindig a sor, az oszlop eleje felé néznek.

A fáraók sírjai köré faragott hieroglifák, halottas könyvek az egyiptomi irodalom legrégebb emlékei. Milu Egyiptomban épp a fáraó megmentésére indul, ismerkedjétek meg történetével. Olvassatok egyiptomi istenekről, fáraókról, Mózesről.

Az iszlám vallású arabok a 7. században kerültek Egyiptomba. Az ország hivatalos nyelve az arab. Az arab ábécé 28 betűből áll, jobbról balra haladva írják a mássalhangzókat, a magánhangzókat pöttyel jelölik. Az arab szépírás világhírű. Képek helyett betűkkel díszítenek. Szent könyvük a Korán.

Az egyiptomi konyha kevés húst, sok fűszert használ. Szezámagból tahini szószot, csicseriborsóból humuszkrémet készítenek. A rizszel töltött szőlőlevél neve waraeinab. Az emberek kávét (awha), teát (shai) isznak. Sokat vízpipáznak (shisha). Évezredek óta hárfán és furulyán zenélnek, hastáncolnak.

Az Egyiptomba menekülő író, filmrendező, Széfeddin Sefket Tibor bej Kolozsváron született. Gróf Almásy László Afrika-kutató elsőként tudósított a núlusi magyarokról, a törökök idején elhurcolt magyar janicsárok utódairól.

Mi a világítótorony neve francia, olasz, spanyol és román nyelven?

Összeállította: BERKI TÍMEA

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK

SZENT MIHÁLY SZÉKESEGYHÁZ, GYULAFEHÉRVÁR

Régi templomainkat bemutató sorozatunkat a honfoglalás és az Árpád-házi királyok korától indítjuk.

A honfoglalás utáni korban a templomépítés volt az igazi nagy művészet. Első keresztény királyunk, Szent István két érsekséget és nyolc püspökséget alapított, egyet Erdélyben. Az erdélyi római-katolikus püspökség központja a gyulafehérvári várban épült, 900 évvel ezelőtt. Az egykori bazilika falainak vonalát a mai templom mellékhajóinak padlóján más színű kőlapok mutatják. A bazilikát minden bizonnyal Szent Mihály arkangyalnak szentelték.

A háromhajós bazilika legmagasabb, leghosszabb és legszélesebb tere a főhajó, itt ülnek padokban a hívek. Ettől jobbra és balra állnak az árkádokkal elválasztott mellékhajók. Itt található a katolikus templomok kápolnái, oltárai.

◀ Szent Mihály
◀ arkangyal

A déli oldalon álló keresztelő kápolnát lerombolták, helyére sekrestyét építettek. Itt őrizték a miséhez használatos eszközöket, de a káptalani, azaz jegyző által hitelesített helyi levéltárat és a fejedelmi könyvtárat is.

Főkapu

Az első bazilika romjain századokon át homokkőből épült a mai, kereszt alaprajzú székesegyház, csúcsíves, gótikus stílusban. A később emelt oldalkápolnák az olasz reneszánsz művészet hatását mutatják. A Hívó Lelkek Oltára számára készült a Lázói-kápolna, a Várdai-kápolnát a Báthory család egy rokona építtette.

▲▲▲
A déli mellékhajó gazdagon díszített kapuján csak a püspökök léphettek be.

A 18. században Batthyányi Ignác püspök barokk stílusú főoltárt emeltetett. Utóda, Klobusiczky Ferenc püspök díszes ülőhelyeket, úgynevezett kanonoki stallumokat állíttatott a fontosabb papok és urak számára. A templom mai orgonáját a 19. században építette újra a meglévő elemekből Kolonits István.

2011-ben régészeti ásatások során a székesegyház oldalában kis templomot tártak fel. Ez valószínűleg a magyarokat keresztény hitre térítő bizánci Szent Hierotheosz püspöknek volt a temploma.

A székesegyházba temetkeztek is. Itt található Izabella királyné, János Zsigmond fejedelem, Hunyadi János kormányzó, öccse, az ifjabb János és fia, Hunyadi László szarkofágja.

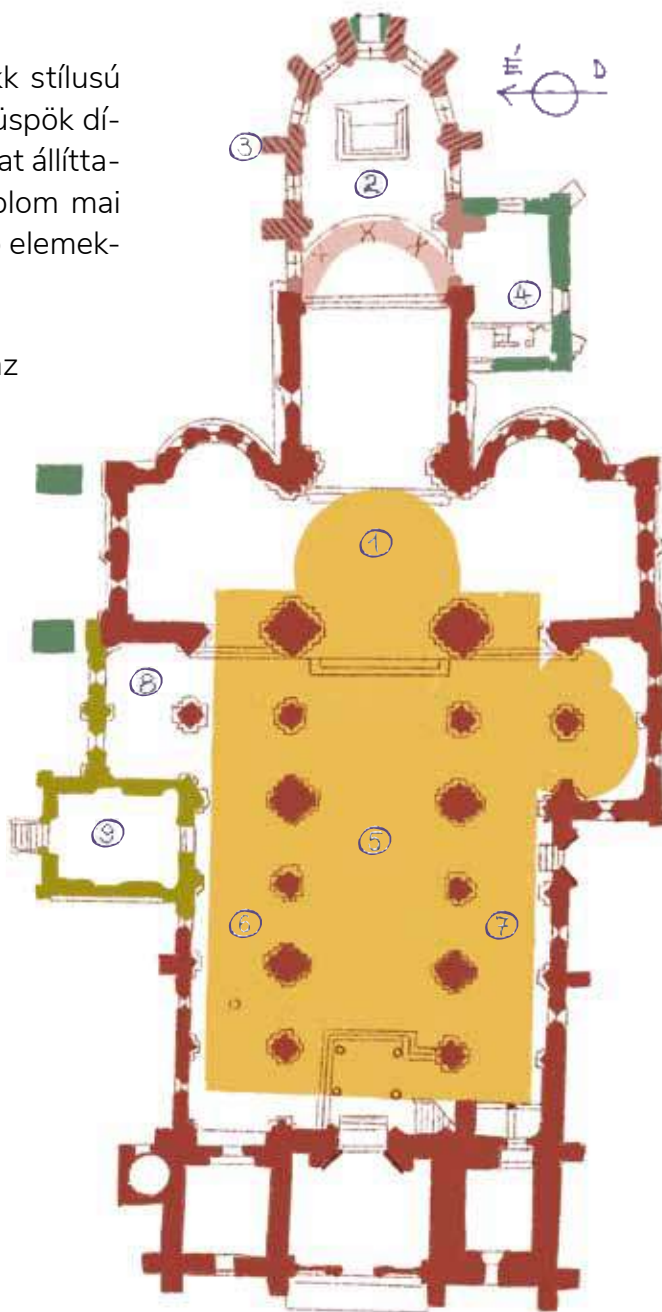

Az erdélyi fejedelemség idején, 1565 után a székesegyházat az unitárius vallásúak, majd a reformátusok használták. A római katolikus püspökök csak 1716-ban térhetett ide vissza. Azóta is püspöki templom, 1991-től pedig érseki székhely, a római-katolikus papszentelések helye. Zarándokhely és turistalátványosság, Erdély évezredes történelmének tanúja.

▲▲▲▲▲
Hogyan nevezzük másképp a székesegyházat? Keress néhány példát. Ha valamelyikben te is jártál, küldj egy fotót róla!

Ha szorgalmasan válaszoltok a rovat kérdéseire, év végén tiétek lehet a jutalomként kisorsolt Mesés Székelyföld-sorozat 5 kötetének egyike.

▲▲▲
 A székesegyház alaprajza

- ① A legrégebbi részeket sárgával jelöltük
- ② Csúcsíves főszentély
- ③ Külső támpillérek
- ④ A régi sekrestye
- ⑤ Főhajó
- ⑥ ⑦ Mellékhajók
- ⑧ Lázói-kápolna
- ⑨ Várdai-kápolna

Összeállította: BERKI TÍMEA
 Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA

◆ HÁZBAN, HÁZ KÖRÜL VÍZIMALOM, KÉZIMALOM

DIMÉNY-HASZMANN ORSOLYA rovata

A régi vidéki élet ember-alkotta eszközeiről szóló sorozatunkat a Háromszéken, Kovászna megyében található, csernátoni Haszmann Pál Múzeum gyűjteményének tárgyai ihlették.

Csernátonban valamikor 32 vízimalom őrlött. Ezt a kétköves kásás malmot ötven éve vásárolta meg a múzeum. Egyik kövén kölest hántoltak. Az alsó kőre agyagba sűrűn parafadugókat ragasztottak, a felső folyókövet óvatosan ráhelyezték. Az agyag megszilárdult az állókőben. A hántolásra szánt kölest folyamatosan öntötték a garatba, onnan került a két kő közé. A mag nem zúzódott szét, mert az alsó kőbe ragasztott parafa engedett, miközben a kölesmag héja ledörzsölődött.

◆ Kis adagokat őrlni kézimalmot használtak. Kézi malomkő minden háztartásban volt, azzal őrltek sót vagy egy napi gabonát az állatoknak. Ezt a munkát az asszony végezte. A napi egy-két kiló gabonát könnyen ledarálta.

Máskor viszont épp a mag lisztté őrlése volt a cél. Az erre szolgáló malomkövet gyakran levették, bakra helyezték és kővágó fejszével megválták, hogy jól zúzza a magokat.

A kézi malomkövekre a napjelképet is rávésték. Ez összefügg a gabonatermással, a legfontosabb élelem, a kenyér alapanyagával, amihez az kell, hogy a Jóisten napsütése érlelje a gabonát.

▲▲▲ A malomköveket négy lábon álló építmény tartotta. Az alsó kő az állókő, a felső a folyókő, mint a nagymalmoknál. A felső követ az eresz alatt rögzített ferde rúd könnyedén forgatta. A malom csak akkor őrlött jól, ha a körben forgó felső kő, a folyókő kellően súlyos volt.

◆ Liszttartó edények, lisztes lapátok

33 évvel ezelőtt kezdtem írni a Napsugárba. Első komolyabb sorozatom Mesél a szó címmel anyanyelvünk szavait faggatta. Hogy kerek legyen ez a történet, utolsó Napsugár-rovatom címében hadd térjek vissza az induláshoz. Meséljen hát ismét a magyar szó önmagáról és rólunk, népünk gondolkodásmódjáról, erkölcsi rendjéről, múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

1990 januárjában ezzel a szó-mesével indítottam a sorozatot:

Használat közben szavaink is kopnak, romlanak, veszítik fényüket. Vigyázzunk rájuk! Például úgy, hogy jobban megismerjük őket: jelentésüket, használatuk csínját-bínját, fejlődésük történetét. Mert a szavaknak is van történetük, némelyiké egészen kalandos.

Gondolkodtatok-e azon, honnan eredhet a **böngész** szó? Mi könyvben, újságban szoktunk **böngészni**, azaz olvasgatni, keresni valamit.

Ám a **böngésző** eredetileg nem tudományt, hanem fán, bokron felejtett gyümölcsöt keresgélt, gyűjtögetett, a **böngé** ugyanis az ágon felejtett bogycó, termés. A böngész eredeti jelentése feledésbe merült, helyébe új értelem lépett. Egy új üzletípust is erről neveztek el: a **böngészdzében** a vevő kedvére válogathat a kiállított áruban.

Ezt írtam 1990-ben, de lám, azóta tovább-szövődött a **böngész** szó meséje. Egyik szála elszakadt: a szabadpultos üzlet nem **böngészde**, hanem **önkiszolgáló** lett, helyébe viszont friss és fontos jelentés lépett. A **böngésző** ma számítógépes program, mellyel a világhálón keresgélünk, és így hívjuk azt is, aki a világhálón gyűjtöget, szemelget olvasnivalót.

Használjátok büszkén új életre kelt ómagyar szavunkat! Sokkal többet mond a browser, a navigáló, sőt a felhasználó szónál is: a **böngésző**.

SZÓLJ, SZÁM!

1. Vakáció és vákuum: két latin eredetű szó. Közös tövük (vac-) hiányt, űrt jelent. A vakációból hiányzik az iskola, a vákuumból a levegő. De van nekünk magyar szavunk is az épp véget ért boldogságra: **szünidő**. Ha rövidebb, akkor csak **szünet**. Írjatok egy-egy mondatot a szócsalád néhány tagjával: **szünnap, szünetel, szüntelenül, megszüntet, megszűnőfélben, fegyverszünet, ebédszünet**.

2. A nyár legszebb emléke a fürdés. Zsupsz a vízbe, mint a légy a szilvaízbe! Lászlóffy Aladár Bukfencóra című versében fürdésre biztat, én pedig arra, hogy képezzetek minél több igét, főnevet, melléknevet az alábbi „vizes” hangutánzó szavakból: **loccs, csobb, fröccs, csöpp (csepp), csorr (csurr)**.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SORSOLUNK KI!**

3. Meleg eső hull a tóra. Ott folyik a bukfencóra. A vers végén elered az eső. Gyűjtsétek össze az eső neveit a **csepergéstől** a **viharig**.

Kedves Nyelvőr vitézek, az idén is várjuk az egyéni és csoportos megféleket papíron vagy elektronikus levélben! Szorgalmatokat havonta 2-3 díjjal, tanév végén 3 Szólj, szám-nagydíjjal (a képen látható mesés-könyvvel) és 30 Nyelvőr-díjjal jutalmazzuk.

A negyedikesek minden helyes válasszal pontot gyűjtenek az országos Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedőre.

SZÓ- MÓKA

– Melyik a kedvenc tantárgyad?
– A szünet.

◆
– Apu, az ott egy halászhajó?
– Nem, kisfiam, az egy jacht.
– Hogy kell írni, j-vel vagy y-nal, h-val vagy ch-val?
– Jobban megnézve... mégiscsak halászhajó.

◆ KISKÓPÉ VENDÉGEI: UNIPAN HELGA AGYAR ÉS SZÁRNY

Idén **UNIPAN HELGA** a vendégem, aki szinte a Napsugár indulása óta rajzol a lapnak. Helga néni sokat sétál a Kolozsvár környéki erdőkben, távcsővel, fényképezőgéppel, jegyzetfüzettel. A látottakat mesteri módon örökíti meg. Hallgassátok, hogy amíg fest, a képről mit mesél nekem!

Az aranyló fényben fürdő, sárguló őszi erdőn most érik a tölgymakk és a bükkmakk, a vaddisznók kedvence. Ilyenkor jól belakmároznak, kikerekednek, így készülnek a szűkös téli hónapokra. A csapatba, kondába gyűlő nagytestű állatok meglepően halkan vonulnak a fák között. Ha felriasztják őket, zajosan csörtetve menekülnek, főként, ha nyílt területen rohannak át.

A vaddisznók szeretnek a sírós őszi esők nyomán keletkező sárban dagonyázni. Ezt is csapatosan teszik. Olyan szorosan hevernek ilyenkor egymás mellett, hogy messziről nézve egyetlen nagy foltnak tűnik a konda. A sármaszatos vaddisznótesteket alig lehet egymástól megkülönböztetni.

A makk sem tart míg a világ! A mindenevő, éhes vaddisznó érzékeny orra megérzi az avarban rejtőző gyökeret, gombát, gumót, férget, apró állatot és kitúrja azt. Az avarban felismerhető vaddisznótúrás az állat közelségére utal. De az erdőben nem kell félni tőle, legföljebb a malacos kocák veszélyesek.

A képen csörtető vaddisznók fölverték a szunyókáló macskabaglyot. Ő éjjel vadászik, nesztelenül röpül, villámgyorsan csap le gyanútlan áldozatára. A vadászat fáradalmait nappal heveri ki, azaz hogy heverné, ha a csorda fel nem verte volna. Így most csak dühöng az őszi fényben.

A macskabagoly (fejes bagoly vagy csikorgó bagoly) nem vándorol. Nálunk telel, és területét igen harciasan védi. Egész életét egy helyen éli le. Faágon ül, arról lesi áldozatát, akire észrevétlenül rászáll. Szürkületkor nyávogásra emlékeztető hangot hallat, ezért macskabagoly a neve.

▼▼▼
**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

▲▲▲▲▲
Mi a vaddisznócsapat másik neve?

Válaszoljatok szorgalmasan Kiskópé kérdéseire.

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfejtést. Havonta 2-3 kisebb, év végén 3 nagydíjat sorsolunk ki: ezt a szépen illusztrált madaras verseskönyvet.

A megfejtéseket és a nyertesek listáját honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/megfejtések.php

◆ ILYEN A SPORT LÁSSUK AZ ÖSSZKÉPET!

BÁLINT JULIANNA rovata

Már az ókori görög és római férfiak szerették összemérni testi erejüket. Úgy tartották, csak edzett, egészséges testben élhet nyugodt elmével az ember. Innen a latin mondás: ép testben ép lélek. Gyuri a diszkoszvető görög szobrának pózába állt be.

A legősibb sportág talán a birkózás. Régi barlangrajzokon láthatók ruhátlan, birkózó alakok. A görög olimpiák résztvevői is meztelenül mérkőztek, bár akkor már pompásan ruházkodott az emberiség.

Régi korokban a nők nem vettek részt a sportjátékokban. Talán a ruha hiánya volt az ok? De sportoltak ők is eleget, ha arra gondolunk, hogy egyetlen szó kimondásakor közel 70 izmunk dolgozik!

Mindannyian folyton mozgásban vagyunk. Óránként 700 liter levegőt lélegzünk be. Vérünk 23 másodperc alatt megy körbe a testünkben. Ha minden izmunk egyszerre megfeszülne, több elefántot megemelhetnénk, akárcsak Sári!

Az emberiség mai fejlettségét annak is köszönheti, hogy a szárazföldi „állatok” sorában ő a legkitartóbb. Hiába gyorsabb a nyúl, a macska, a kenguru és számos ragadozó vad. Az ember lassabban szalad ugyan, de rendkívül sokáig bírja. Hosszútávfutásban a gepárdot, a lovat is legyőzzük!

A sport lényege a sportszerűség: a becsületes küzdelem, a versenytársak tisztelete, a szabályok betartása. Legnagyobb úr az, aki önmagán uralkodik! Ezért tisztelik hős-ként a kiváló eredményeket elért sportolókat.

◆◆◆◆◆ A HÓNAP KÉRDÉSE

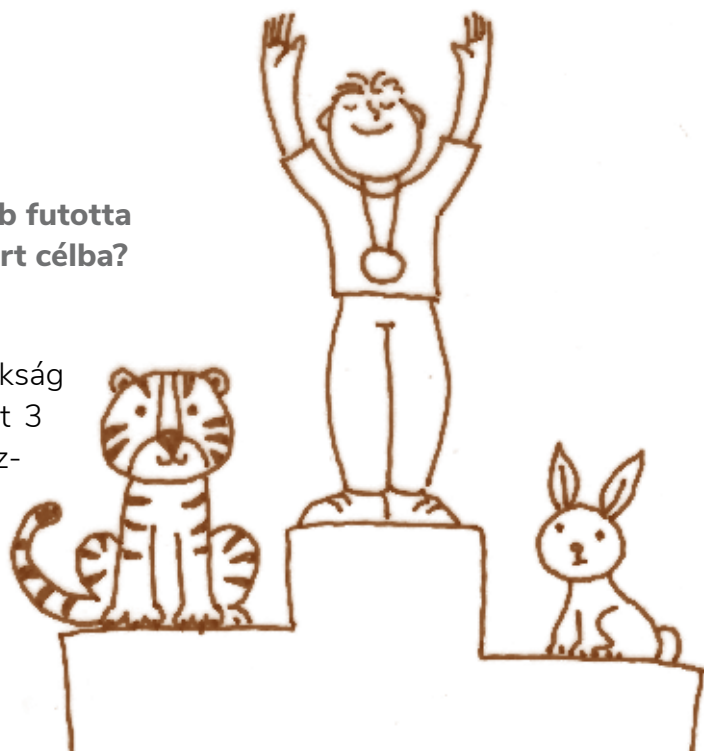
Ki az, aki 1960-ban a római olimpián mezítláb futotta a 42 km hosszú maratoni távot, és elsőként ért célba?

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

Sportoljatok velünk! A Napsugár Öttusa Bajnokság nevezési feltétele: rovatunk kérdéseire beküldött 3 válasz. Nevezési határidő: 2023. január 31. A részleteket megtaláljátok honlapunkon:

<https://www.napsugar.ro/napsugar-ottusa-bajnoksag-2/>

MÜLLER KATI rajzai

◆ ÚTON A KÉPZŐMŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBEN A BARLANGRAJZTÓL A KÉPERNYŐIG

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI rovata

ŐSKOR

A kép a beszédnél, a nyelvnél is régiebb. Ősember atyáink, anyáink rajzzal, képpel üzentek egymásnak és nekünk. Ezt a szokást ma sem hagytuk el! A barlangrajzok az első alkotások, melyek arról mesélnek, hogyan gondolkoztak távoli őseink.

A vadász, halász, gyűjtögető ősember lerajzolta az elejtendő állatot, mert úgy hitte, így sikeresebb lesz a vadászat. Az első barlangrajzok egyben a varázslat mágikus eszközei. A szép eredmény érdekében már az ősember is gyakorolta a rajzolást, ekkor még tenyérrel, a barlang falán.

Festéknek állati zsiradékkal, vízzel elkevert földet, szenet, növényi és ásványi anyagot, eszköznek pedig a tenyéren és ujjakon kívül botot, csontot, szőröcsomót, leveleket használtak. Nem

aprólékos rajzot készítettek: az állat lényegét próbálták pár vonallal megragadni.

Az Altamira és Lascaux barlangok falain leggyakrabban bölények, szarvasok, kecskék, vadlovak láthatók.

▲▲▲▲▲ MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Fesd meg kedvenc állatod! Oldalról ábrázold, barnát, sárgát, feketét, fehérét, szürkét használj. Maszatoold, keverd a színeket!

Firkálj behunyt szemmel! Valamilyen állattá alakítsd át! Használj csomagolópapírt. Gyúrd össze, simítsd ki! Hasonlítni fog a sziklás barlangfal felületéhez!

RAJZFILMAJÁNLÓ:

A Művészet Története Gyerekeknek - 1. A Kőkorszak
<https://www.youtube.com/watch?v=NWPo3pTAWPE>

▲▲▲
Bárdos Réka
korábbi osztályában,
Kolozsváron készült
„barlangrajz”.

Keresztrejtvények, skandik, rajzos, tréfás feladatok, viccek – két Napsugár-oldalnyi birodalmamban ezekből a kincsekből válogathatsz. Könyvjutalomra a túlóldalon levő pályázati rejtvény megfejtésével lehet szert tenni.
A Rejtvénykirály

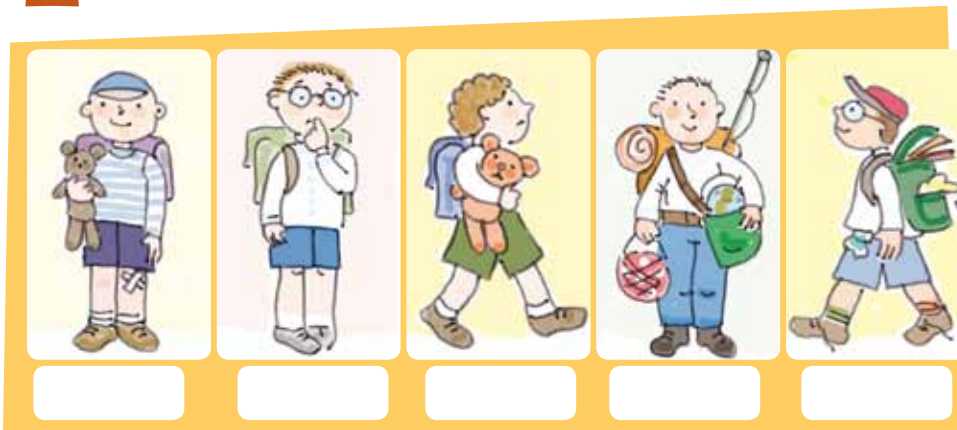
TALÁLD KI!

MÜLLER KATI rovata

A megfejtéseket a 26. oldalon talárod.

1

A kis előkészítősek még nem tudják, milyen is az iskola, így néha furán viselkednek. Társítsd a gyerekekről írt mondatokat a rajzokkal, írd a rajzok alá a nevüket...

Lackó úgy indul iskolába, mintha egy expedícióba készülne.
Erik szörnyű rendetlen. Jó, hogy a szemüvegét még nem veszítette el!
Zsolti még nagyon fél az iskolától.
Tamás a suliba is magával viszi a maciját.
Ábel mindig mosolyog, pedig csupa seb a térdé.

2

Melyik ember viszi iskolába a gyerekeket?

A tréfás választ a lenti, sárga sorból olvashatod ki, miután beírtad a szavak kezdőbetűit. a megfelelő négyzetekbe.

1	2	3	4	2	5	6	2	7
---	---	---	---	---	---	---	---	---

KOVÁCS KATALIN rajzai

NEVESS VELEM!

A farkas nagyon szeret- te a betűket: felfalta a nagy **I**-t meg a piros **k**-t.

– Hová képes elrúgni a labdát a legjobb focista?

– Messi.

– Miért vonult vissza a híres japán origami művész?

– Túlhajtotta magát.

Három rossz szó, ami mégis jót jelent: nincs semmi baj.

– Lassú és barna. Mi az?
– Kakaós csiga.

– Egy szobában nagy csámcsogás. Mi az?
– A négy fal.

– Csak a tiéd, mégis mások használják a legtöbbet, mi az?
– A neved.

– Hogyan lehet vízzel fényt varázsolni?

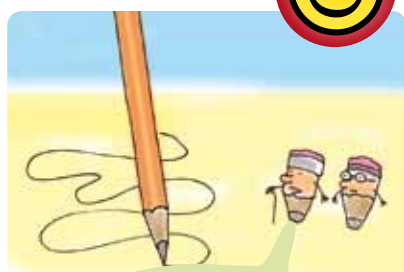
– Meg kell mosni vele az ablakot...

Megy a hegedű az utcán. Találkozik a tokkal.

– Szevasz, hegedű!
– Szevasztok!

– Kire bámulnak mindig tátott szájjal az emberek?

– A fogorvosra!

Emlékszel? Fialakorunkban mi is ilyen fűgék voltunk...

3

Egészítsd ki a rajzos közmondást:
Bal lábbal...

4

A kutyas szeretné a park minden sétányát végigjárni úgy, hogy egyetlen szakaszt se fusson be kétszer. Merre menjen?

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

Ünnepi műsor	G	Szer- számmal simává tesz	Valaminél lentebbi helyről					
A kórház betűjele								
Köszönlet								
	Talál							
	1							
Paszuly támasztéka					Nem le- hetséges ÓSMŰ	K	Ide-oda himbál, altat	
Fej közepel		2						K
Lekváros		Kérdőszó						
Í				Fiatalos köszönés Nulla				
Római 500		Máz Nem nyugati						
SZ				Mezei rágcsáló Ok, indíték				
Világos hajszín					Kopasz Építő- játék			
Daliás								
Illés Lenke monog- ramja			Nagy László Nótás más- salhangzói		Satuvég! Er!			
Növény, rostjaiból kötél készül							Zorro Lombos növény	
K						Lombos növény Liter		
Zakatol	Z							

Mészely József versének két sorával, a rejtvény megfejtésével pályázhatok könyvjutalmainkra.

Sárgul már a zöld dió,
volt-nincs nagyvakáció!

.....

Fecskebúcsú, lombhullás,
kezdődik a tanulás,
de jó újra együtt lenni,
élményeink megosztani!

HAVONTA ÉS ÉV VÉGÉN DÍJAKAT SORSOLUNK KI!

A következő hónap 15-éig
küldjétek be egyénileg
vagy az osztály nevében
közösén a rejtvénypályá-
zat megfejtését.
Havonta 5 kisebb,
év végén 5 nagydíjat
sorsolunk ki. Íme:

VAJNÁR ILONA rejtvényé

SAKKPALOTA

SAKKPALOTA
KÉPESÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

A feladatokat Alföldy Andrea, Búzási Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradi Szacsvey Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

A tavalyi tanévben indult sakkrovatunk eddigi anyagát honlapunkon találod:
<https://www.napsugar.ro/kiadvanyaink/archivum/>

I. Sakkbábok / alapállás (ismétlés)

1.

Kik ők? A betűket a megfelelő sorrendbe helyezve, megkapod a sakkbábok nevét. Írd az üres mezőbe!

1. SZÁHUR

f. Minden irányba léphetek bármennyit.

3. LYÁRIK

d. Csak egyenesen mozoghatnak.

5. UÓTF

6. GGYLOA

e. Előre lépek, átlósan ütök.

2. ÁASBTY

a. Csak átlósan haladhatnak.

4. ZÉREV

b. Nem vagyok üthető. Minden irányba egyet léphetek és üthetek. Ha elfognak, vége a játszmának.

2.

Ki mondhatta? Színezd az 1-es feladat szövegbuborékait a Sakkpalota bábuinak színeivel!

3.

Rajzold a sakk táblára az alapállásból hiányzó bábukat!

4.

Állapítsd meg, hogy **IGAZ** vagy **HAMIS** az állítás! Karikázd be a megfelelő betűt, majd olvasd össze! A megfejtés a sakk táblán pirossal bekeretezett terület neve.

	A	B	C	D	E	F	G	H	
8									8
7									7
6									6
5									5
4									4
3									3
2									2
1									1
	a	b	c	d	e	f	g	h	

- C T** Alapállásban a vezér a színének megfelelő mezőn áll.
- I E** Ha a sakk táblán átlósan haladunk, akkor különböző színű mezőre lépünk.
- N M** A sakk tábla jobb alsó sarka világos.
- T O** A szimmetriatengely jobb oldala a királysárm, mert ott állnak a királyok.
- S R** A király leütheti az ellenfél királyát.
- A U** A sakk táblán 62 mező van.
- M S** Az 1. és 2. soron áll a világos sereg.

5.

Egészítsd ki a mondatot a 4. feladat megfejtésével!

A ..... elfoglalásával utat engedünk tisztjeinknek a hatékonyabb támadáshoz.

A feladatok megfejtését a 26. oldalon találod, kivéve a 4-esét, azt küldd el nekünk. Év végén a beküldők közt sakkal kapcsolatos díjakat sorsolunk ki.

TI KÜLDTÉTEK

A kiskutyám fut utánam,
Jönni akar velem bátran.
Jönne be az iskolába,
Mindig mondom, hogy hiába!

Jövünk ki a szünetre,
Kutyám egyből jönne be.
Megyek a csúszdához, csúszkálni,
Ő meg jönne játszva-segíteni!

Sata Imre,
Lövéte

Gál Fruzsina,
Csíkdánfalva

Kedves Anita,
Csíkszentdomokos

Itt az ősz, itt van újra,
A leveleket pompás
Rozsdaszínbe borítja.
A gyerek az őszi rajzot
kunkorítja.

Zoltáni Csaba Norbert,
Marosvásárhely

Jön az ősz, meg sem áll,
tücsök koma háztetőkön muzsikál.
Madarak már elmentek,
vége van a szélcsendnek.
Itt az eső, zivatar,
a harmat mindent betakar.
Te meg nézel ki az ablakon,
hogymilyen gyorsan változnak
az évszakok.

Nagy Ilka, Kolozsvár

Bechesi Carla,
Gönczi Anna,
Kiss Csenge Nóra,
Voniga Délia,
Koronka

– Elveszett
a lyukas zoknim –
mondta Dani.
– Mihez kezdjek,
nincs más zoknim!
Ijedtemben elvesztettem!
Lehet, hogy
az ágyba tettem!
Jaj, mit csináljak?
Anyu, Apu megtalálja!
Anyu faggat, Apu zaklat!
Lyukas zoknid hová raktad?
Nem mertem megmondani,
hogy kilyukasztottam
az egyetlen zoknim.
A zsebpénzemből
vettem másat!
Deák Anikó, Zilah

Miron Otilia **Berde Kriszta**

Tálás Tamás
Roland

A sepsiszentgyörgyi Mikes
Kelemen Líceumból, **Kelemen**
Aranka osztályától a múlt
tanév végén kaptuk a családról
szóló rajzokat.

KÓSZABÓCSZA

postát bont

Sziasztok!

Isten hozott benneteket a Napsugár lapjain az új tanévben! Remélem, hamar belejövünk a levelezésbe. Bátorításnak íme néhány nyári üzenet:

Köszönjük szépen azt a sok Napsugárt, amit tőletek kaptunk. Nagyon sokat használtuk őket, és nagyon sokat jelentett nekünk! Örülünk, hogy a következő évben is kapunk.

Török Melinda tanító néni és tanítványai a **kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumból**

Osztályom a múlt tanévben boldogan olvasta a Napsugárt, és úgy döntöttünk, hogy idén, negyedik osztályban is hűséges olvasói leszünk, A bélyeget is gyűjtöttük.

Ambrus-Torzsa Mónika tanítónő és diákjai a **székelyudvarhelyi Tompa László Iskolából**

A Napsugár idei illyefalvi ajándéktáborában cseppet sem unatkoztunk. Lovaztunk, babáztunk, batikoltunk, olvastunk, tábori híradót szerkesztettünk. Még a végén is ilyen szépen mosolyogtunk! Dolgozatok, olvassatok velünk, gyerekek nyáron Napsugár-táborba!

A Találd ki! feladatok megfejtései:

1. Sorrendben: Ábel, Zsolti, Tamás, Lackó, Erik;
2. Szeptember; 3. Bal lábbal kelt fel: rossz napja van.

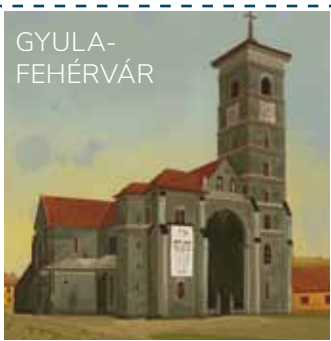

4.

A sakkfeladványok megfejtései:

1. 1-huszár, 2-bástya, 3-király, 4-vezér, 5-futó, 6-gyalog
2. a) lila (futó), b) kék (király), c) narancssárga (huszár), d) citromsárga (bástya), e) zöld (gyalog), f) piros (vezér)
3. D8-sötét vezér, H1-világos bástya, F8-sötét futó, B1-világos huszár, E1-világos király, B7-sötét gyalog
5. Centrum

GYULA-
FEHÉRVÁR

Minden hónapban vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget. Áprilisban küldjétek el a névsorral és tanítótok nevével együtt. Értékes jutalmat nyertek vele.

A tavalyi tanév legszebb Napsugár-bélyeggyűjteményeiből válogattunk.

Kraszna, Vékás Melinda osztálya

Gyimesbükk, Nagy-Galaczi Hajnal osztálya

Jákóhodos, Teleki Enikő osztálya

Dés, Réti Ágnes osztálya

Nagykároly, V. Lucaciu Iskola, Köllő Angela osztálya

Seprőd, Tászlavan Melinda tanítványai

Kézdivásárhely, Turóczi Mózes Iskola, Pakó Ildikó-Katinka osztálya

Bogdánd, Debreni Noémi és Kürti Ildikó osztálya

Szaniszló, Chivu Mónika osztálya

Székelyudvarhely, Benedek Elek Líceum, Kapusi Emese és Vitus-Pálfi Emőke osztálya

NAPSUGÁR - SZIVÁRVÁNY KÉPTÁR

Képzőművész munkatársaink rajzaiból képeslap-sorozatot indítottunk. A következő tanévben is küldünk belőlük azoknak az olvasóinknak, akik rendszeresen írnak, rajzolnak nekünk.

Gyűjtsd te is!

MARK TWAIN: TOM SAWYER KALANDJAI

1. rész

Rajzolta: VASS JÓZSEF, rövidítette: LÁSZLÓ NOÉMI

Tom Sawyer lopta a lekvárt. Verekedett. A folyóban fürdött. Pótmamája, Polly néni megbüntette. Meszelhette szombaton a kerítést. Tom nem búsult. Meszelt. Olyan komolyan, hogy aki csak látta, az mind meszelni akart.

Akik csúfolkodni jöttek, mind ottmaradtak meszelni. Tom 12 golyót, 3 ebihalat, 1 lakatkulcsot, 1 rézkilincset, 1 bicskanyelet, 1 nyakörvet kapott. Mesésen gazdag lett! Polly néni nem hitt a szemének. Tom másfél óra alatt bemeszelte a hosszú kerítést! Mehetett játszani!

Rohant a rétre. A fiúk már várták. Két csapatba verődve megküzdöttek egymással. Tomék győztek. Összeszámlálták a „halottakat”, kiváltották a foglyokat, megüzenték a következő háborút, kitűzték a csata napját, aztán elvonultak.

A bírók udvarán idegen kislány játszott. Nagyon aranyos volt. Tom fejen állt, kézen járt a ház előtt. Mielőtt bement, a lány árvácskát dobott neki.

Vacsoránál Tom öccse, Sid eltörte a cukortartót. Bejött Polly néni, nagy pofont kent le Tomnak. Hiába volt a fiú ártatlan. A néni nem kért bocsánatot. A pofon csak előleg egy későbbi komiszságért!

Tom bánatában a bíró házához ment. Átmászott a kerítésen, átlopakodott az udvaron, meglapult a lány ablaka alatt. Ott sóhajtozott, amikor fentről egy cseléd nagy tál vizet zúdított a nyakába. Tom hazarohant, és ázottan lefeküdt.

